

29.06.2026 nr 11.3-1/26/3229

Kose Vallavalitsus
Hariduse tn 1
Kose alevik
75101, Harju maakond
75011547

FINANTSKORREKTSIOONI OTSUS

Riigi Tugiteenuste Keskus teeb finantskorrektsiooni otsuse **Kose Vallavalitsuse** projektile nr RE.2.01.23-0710 „**Kose staadioni arendamine**“.

Finantskorrektsiooni põhjuseks on tulemusnäitaja „Kose staadioni rekonstrueerimine ja laiendamine“ osaliselt täitmata jätmine.

Rakendusüksus otsustab:

1. lugeda projekti „Kose staadioni arendamine“ raames mitteabikõlblikuks kuluks 88 930,47 eurot, sh toetus 53 091,90 eurot ja omafinantseering 35 838,57 eurot;
2. nõuda toetuse saajalt tagasi kuludokumendi tunnuste (edaspidi *KD*) nr 1, 2 ja 6 alusel välja makstud toetus summas 44 466,40 eurot;
3. vähendada *KD* nr 7 ja 8 riigihankega nr 262560 seotud abikõlblikke kulusid 10% võrra ehk kokku summas 14 447,96 eurot, sellest toetus 8 625,50 eurot ja omafinantseering 5 822,46 eurot;
4. tasaarveldada käesoleva otsuse resolutsiooni punkti 2 alusel tagasinõutav summa toetuse saaja poolt esitatud *KD* 7 ja 8 arvelt, vähendades väljamakstavat toetust 44 466,40 euro võrra;
5. vähendada projekti eelarvet käesoleva otsuse resolutsiooni punktis 1 märgitud summade osas;
6. muuta projekti taotluse rahuldamise otsuse¹ punkte 3-5 järgmiselt:
 - 4.1. „3. Projekti abikõlblikud kogukulud on 800 374,32 eurot.“
 - 4.2. „4. Toetuse maksimaalne määr on 75 protsenti projekti abikõlblikest kuludest ja maksimaalne suurus on 477 827,10 eurot.“
 - 4.3. „5. Omafinantseeringu minimaalne määr on 25 protsenti abikõlblikest kuludest ja suurus vähemalt 322 547,22 eurot.

¹ Muudetud 11.06.2024 otsusega nr 11.2.28/24/618 ja 20.11.2024 otsusega nr 11.2-28/24/1653.

Otsus koosneb järgmistest osadest: õiguslikud alused, asjaolud ja selgitused, finantskorrektsiooni põhjendused, korrektsioonimäär, rikkumise summa ja eelarve vähendamine, ärakuulamine, vaidlustamine.

ÕIGUSLIKUD ALUSED

- Riigihalduse ministri 07. mai 2019 määrus nr 25 "Maakondade arengustrateegiate elluviimise toetusmeede"² (edaspidi *meetme määrus*);
- Riigi Tugiteenuste Keskuse (eelnevalt ja edaspidi *RTK* või *rakendusüksus*) 01.06.2023 toetuse taotluse rahuldamise otsus nr 11.2-28/23/815 (edaspidi *taotluse rahuldamise otsus* või *TRO*);
- Projekti raames 04.12.2025 esitatud lõpparuanne.

ASJAOLUD JA SELGITUSED

1. 01.06.2023 rahuldas RTK toetuse saaja toetuse taotluse projekti „Kose staadioni arendamine“ tulemuste ellu viimiseks abikõlbliku kogukuluga 889 304,79 eurot. Taotluse rahuldamise otsuse punkt 7 kohaselt on projekti eesmärk, toetatavad tegevused, tegevuste elluviimise eeldatav ajakava, toetatavate tegevuste väljundnäitajad koos sihttasemetega ja tulemuste saavutamise tõendamise alused on märgitud taotluses. Toetuse saaja 23.05.2023 esitatud taotluse kohaselt on projekti eesmärgiks „Kose staadioni uuendamine ja täiendamine maakonna, Eesti ning rahvusvahelise tähtsusega võistluste korraldamise valmisoleku saavutamiseks“. Projekti käigus viiakse ellu järgmised tööd:

- lisatakse juurde kaks jooksurada (400m ring kuue rajaga, mis vastab IAAF-i standardile IV), mis võimaldavad korraldada staadionil Eesti meistrivõistlusi ja rahvusvahelisi võistlusi;
- staadionile paigaldatakse siirdemuru ning rajatakse automaatne kastmissüsteem;
- ehitatakse staadioni valgustus;
- uuendatakse kuulitõuke, teivashüppe, heitealade platsid ja takistusjooksu veetakistus;
- rajatakse staadioni tribüün koos varjualusega, ruum kohtunikele ja inventarile.

Projekti tulemuseks on täismõõtmes naturaalmuruga ja 6 jooksurajaga staadion, mis võimaldab korraldada Eesti ja rahvusvahelise tasandi kergejõustiku võistlusi, samuti kõrgetasemelisi noorte jalgpalliturniire. Projekti ainsaks näitajaks on „Kose staadioni rekonstrueerimine ja laiendamine“, mille sihtväärtuseks 1 komplekt „Ehitusprojektile vastavalt rekonstrueeritud Kose staadion“. Projekti ainukeseks tegevuseks on perioodil 1.06.2023-31.12.2024 Kose staadioni rekonstrueerimine ja laiendamine, täpsustusega „Ehitustööd vastavalt põhiprojektile“.

Projekti lühikokkuvõtte avalikkusele on välja toodud järgmist: “Projekti eesmärk on Kose staadioni uuendamine ja täiendamine maakonna, Eesti ning rahvusvahelise tähtsusega võistluste korraldamise valmisoleku saavutamiseks. Projekti tulemuseks on täismõõtmes naturaalmuruga ja 6 jooksurajaga staadion, mis võimaldab korraldada Eesti ja rahvusvahelise tasandi kergejõustiku võistlusi, samuti kõrgetasemelisi noorte jalgpalliturniire”.

2. Toetuse saamise eelduseks oli, et Harjumaa projektidel peab olema vähemalt 5 kohaliku omavalitsuse ülene mõju. Toetuse saaja on taotlemisel kinnitanud, et Kose staadioni renoveerimisel on Harjumaa ülene mõju. Toetuse saaja on kinnitanud, et renoveerimise töödega saavutatakse IAAF IV tase, mis annab õiguse staadionil korraldada Eesti Meistrivõistlusi ning ka

² Redaktsioon kehtiv kuni 17.07.2023, <https://www.riigiteataja.ee/et/akt/117032023084>

rahvusvahelisi võistlusi. Kose Staadioni eelis oleks murukattega heiteala/jalgpalliväljak ning 6 rajaga jooksuring koos takistusjooksu veetakistusega.

Seega on MATA³ hindamiskomisjon arvestanud eelnimetatud lubadusi toetuse taotluse hindamisel. Kui taotluse hindamiskomisjon ja RTK oleksid olnud teadlikud asjaolust, et toetuse saaja ei plaani renoveerida staadioni nii, et saavutatakse IAAF IV tase, mis annab õiguse korraldada Eesti Meistrivõistlusi ning rahvusvahelisi võistlusi, ei oleks taotlust tõenäoliselt rahuldatud või oleks see rahuldatud osaliselt. Seda põhjusel, et meetme määruse eesmärgiks on vähemalt 5 kohaliku omavalitsuse ülene mõju ning toetuse taotluses lubatud üleriigilist ja maakondlike kergejõustikuvõistlust näiteks Harjumaa teatejooksud, TV10 Olümpiastarti, Harjumaa meistrivõistlused kergejõustikus, Hea Lootuse Mängud ja rahvusvahelised võistlused, Ergo Maailmamängud, Bigbank Kuldliiga seal pidada ei saa.

3. Toetuse saaja avaldas 24.03.2023 riigihangete registris hanketeate viitenumbri 262560 (edaspidi *riigihange*), millega hangiti Kose staadioni rekonstrueerimise ehitustöid. Ehitustööde tehniliseks kirjelduseks on ehitusprojekt. Ehitustööde riigihanke üheski hankedokumendis ei ole viidatud IAAF kergejõustikurajatiste standardile IV ega WA nõuetele. Kose Gümnaasiumi staadioni rekonstrueerimist alustati 19.05.2023.a. (ehitusloa välja andmine).

4. Riigihanke tulemusel sõlmis toetuse saaja edukaks osutunud pakkujaga Lars Laj Eesti OÜ (edaspidi töövõtja või ehitaja) 07.06.2023 hankepingu nr 2-7.8/9 maksumusega 741 087,33 eurot, mille kohaselt võttis ehitaja kohustuse rekonstrueerida Kose staadioni. Staadionile väljastati 09.02.2024.a kasutusluba. 01.07.2024 allkirjastati (fikseeritud seisuga 31.05.2024) teostatud vaegtööde üleandmise vastuvõtmise akt, millega anti ehitist töövõtja poolt üle tellijale kasutamiseks ja hooldamiseks.

5. Eesti Kergejõustikuliidu (edaspidi EKL) 03.04.2024 (kordus oktoobris 2024.a) märgukirja kohaselt on staadion sellisel määral valesti ehitatud, et sellele Rahvusvahelise Kergejõustikuliidu (WA, endine IAAF) sertifikaadi taotlemine on võimatu. Staadionil ei saa läbi viia EKL korraldatavaid võistlusi ega ka teiste korraldajate WA kalendrisse kuuluvaid võistlusi (näiteks Harjumaa meistrivõistlused).

6. 20.11.2024 otsusega nr 11.2-28/24/1653 muudeti projekti abikõlbliku perioodi ja projekti lõppkuupäevaks sai 04.11.2025⁴. Otsuse muutmise aluseks oli toetuse saaja esitatud taotlus, mille sisu oli: „Kose Vallavalitsus on tellinud Kose staadionile ehitusliku ekspertiisi, et hinnata valminud staadioni vastavust algselt koostatud põhiprojektile ja lähteülesandele. See ekspertiis on vajalik, et tagada projekti kvaliteet ja eesmärgile vastavus. Kui ekspertiisi tulemusena selgub, et staadion ei vasta nõuetele, soovime viia staadioni vastavusse Rahvusvahelise Kergejõustikuliidu (IAAF) IV taseme nõuetega, et tagada rajatise sobivus vastavalt projektile seatud standarditele. Abikõlbliku perioodi ja lõpparuande esitamise tähtaja pikendamine kuni 5.11.2025 võimaldab meil läbi viia vajalikud parandustööd, juhul kui need osutuvad vajalikuks, ning tagab projekti täitmise vastavalt RTK ja projekti kvaliteedinõuetele“.

³ Maakondade arengustrateegia

⁴ Meetme määruse § 9 lg 1 ning § 9 lg 4 alusel on abikõlblikku perioodi pikendatud kuni 04.11.2025.

7. 09.06.2025 koostati toetuse saaja tellimisel Kose Gümnaasiumi staadioni erakorraline audit (edaspidi *erakorraline audit*), mis tõi esile olulisi puuduseid projekteerimistöodes ja ehitustöodes.⁵ Auditis on loetletud 8 peamist puudust⁶, mille kõrvaldamine on vajalik, et viia staadion vastavusse WA nõuetega. Kui staadioni vastavusse viimine WA nõuetele jääb teostamata, tuleb turvalisuse tagamiseks teostada hädavajalikud tööd: tagada ohutusala välisringil, paigaldada põhjasektorile torupiire, vähemalt kurvides tuleks paigaldada siseringi teisaldatav ääris ja selleks, et jalgpalliväljak ei muutuks kasutuskõlbmatuks, tuleb teha staadionile piludrenaaž.

8. Toetuse saaja esitas 04.12.2025 projekti lõpparuande, milles on projekti näitajate saavutatud väärtuseks märgitud „0,75“, sest auditis kirjeldatud puuduseid ei ole seisuga 04.12.2025 kõrvaldatud ning staadion ei ole viidud vastavusse Rahvusvahelise Kergejõustikuliidu (IAAF) IV taseme nõuetega. Näitaja saavutatud väärtuse hindamist on toetuse saaja täiendavalt 15.01.2026 selgitanud, et *projekti kuuest eesmärgist on saavutatud viis eesmärki (ehk ca 83%), mis osaliselt puudustega, seega projekti eesmärgist on saavutatud vähem kui 83%. Seeläbi on toetuse saaja hinnangul projekti eesmärk saavutatud 75% ulatuses ehk sihtväärtus 0,75.*

9. Toetuse saaja kohustub meetme määruse § 25 punkti 1 kohaselt tagama taotluses ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tingimuste täitmise ja punkti 3 kohaselt kasutama toetust vastavuses taotluse rahuldamise otsuses tooduga. Taotluse rahuldamise otsuse punkti 8.1 kohaselt peab toetuse saaja tagama toetuse kasutamise vastavalt taotluses esitatud projekti eelarvele, tegevusplaanile ning ajakavale ja punkti 8.2 kohaselt peab toetuse saaja saavutama iga toetatava tegevuse väljundnäitaja ja projekti tulemusnäitaja koos sihttasemega.

10. Toetuse saaja esitatud lõpparuandest nähtub, et toetuse saaja ei ole täitnud projekti taotluses märgitud projekti näitajat „Kose staadioni rekonstrueerimine ja laiendamine“. Toetuse saajal on jäänud saavutamata näitaja, sest staadion ei ole viidud vastavusse Rahvusvahelise Kergejõustikuliidu (IAAF) IV taseme nõuetele, mille alusel saaks anda IAAF sertifikaati ning seal ei saa läbi viia WA kalendrisse kuuluvaid võistlusi (näiteks Harjumaa meistrivõistlused), seega ei ole ellu viidud projektis kavandatud eesmärk ning selle tulemusena jäi osaliselt täitmata projekti tulemus. Eelnevast tulenevalt on rakendusüksus seisukohal, et toetuse saaja on rikkunud talle meetme määruse § 25 punktiga 1 pandud kohustust kasutada toetust vastavuses taotluse ja taotluse rahuldamise otsuses tooduga.

FINANTSKORREKTSIOONI PÕHJENDUSED

11. Meetme määruse § 24 lõike 1 punkti 3 alusel on RTK-l õigus nõuda toetus osaliselt või täielikult tagasi viie aasta jooksul toetuse saaja viimase kohustuse täitmise lõppemisest arvates, kui toetuse saamisega seotud kohustust või nõuet ei täideta osaliselt või täielikult ja see on mõjutanud kulu abikõlblikkust.

12. Vastavalt taotluse rahuldamise otsuse punktile 12 jäetakse väljundite ja tulemuse osalisel saavutamisel toetus proportsionaalselt välja maksmata.

13. Toetuse saaja on kinnitanud, et ei ole kõiki projektis ette nähtud tulemusi saavutanud, märkides tulemusnäitajast „1“ sihttasemeks „0,75“, siis ei ole toetuse saaja saavutanud projekti

⁵ Erakorralise auditis on öeldud, et tööprojekt tuleb tingimata kooskõlastada EKL-i tehnilise komisjoniga.

⁶ Staadioni plaanilised mõõdud ei vasta WA standard-staadioni mõõtudele, turvaalade (1 meetri sise- ja välisraja) puudumine, torupiirde puudumine põhjasektoris, põhjasektori kalded, jalgpalliväljaku pinnase omadused (dreenimisomadused), siseraja ääri puudumine põhja- ja lõunasektorites, veetakistuse ääres on lokaalsed kõrgendikud (muhud, mis võivad olla sportlasele ohtlikud) ja märgistus „FINISH“ on nihkunud põhjapoole.

eesmärke täies ulatuses ning kasutanud toetust vastavuses taotluse rahuldamise otsuses tooduga. Rakendusüksus rõhutab, et toetuse saamine on sõltuvuses toetuse andmise tingimuste täitmisest, mis omakorda seostuvad projekti eesmärgiga ning eesmärkide saavutamata jäämise korral ei saa kuidagi asuda seisukohale, et toetust kasutati eesmärgipärastel tingimustel.⁷ Avaliku toetuse kasutamise efektiivsus ei ole tagatud, kuna saavutatud tulemus ei vasta sellele kvaliteeditasemele, mille saavutamiseks toetust anti. Seega esineb oluline ebakõla tehtud kulutuste ja saavutatud tulemuse vahel.

14. Rakendusüksus selgitab, et projekti näitajate saavutamine on üheks toetuse saamise eelduseks, kuna toetust antakse tegevustele ja kulude katteks vaid juhul, kui nende koosmõjus saavutatakse projektis seatud näitajad. Kuna näitajate, sh tulemusnäitaja, saavutamine on meetme määruse ja taotluse rahuldamise otsusega selgelt määratletud toetuse saaja kohustusena, siis on selle kohustuse (kui toetuse saamise eeltingimuse) täitmata jätmisel või osalisel täitmisel negatiivne mõju. Seega on toetatava projekti juures oluline nii tegevuste elluviimine kui ka vastavate tegevuste kaudu jõuda lõpptulemuseni- näitajate saavutamiseni.

15. Lisaks on taotluse menetlemisel hindamiskomisjonis võetud arvesse, et projekti tulemusel valmib staadion, kus peetakse Eesti ja rahvusvahelisi võistlusi. See oli ja on eriti oluline seetõttu, et meetme määruse⁸ § 13 lg 7 p 3 kohaselt peab Harjumaa projekti puhul olema mõju ulatus vähemalt viie kohaliku omavalitsuse üksuse mõju ulatusega. Lõpparuandes on märgitud, et Kose staadion on jätkuvalt kasutuses Kose Gümnaasiumi, Kose lasteaia, Kose Huvikooli kergejõustiklaste ning jalgpalliklubi FC Kose treening- ja võistluspaigana, mis kinnitab selle olulist rolli kohaliku haridus- ja spordielu toetamisel. Staadionit kasutavad spordiklubid, sh ligi 200 noorsportlasega FC Kose. FC Kose on korraldanud Kose staadionil jalgpalliturniire ning Eesti jalgpalli I–II liiga mängu. 2025 aastal on Kose Gümnaasiumi staadionil toimunud Kose esindusmeeskonna mängud Eesti erinevate klubidega (nt Viljandi JK Tulevik, Võru FC Helios, FC Kuressaare, Jõgeva SK Noorus-96, FC Elva, JK Kuusalu Kalev jt.) Sellest nähtub, et projekt on üle viie kohaliku omavalitsuse üksuse mõju ulatusega. Seevastu ei ole staadionil seni läbi viidud EKL korraldatavaid võistlusi ega ka teiste korraldajate WA kalendrisse kuuluvaid võistlusi (näiteks Harjumaa meistrivõistlused), mille tingib asjaolu, et projekti taotluse seatud eesmärgid on osaliselt saavutamata.

16. Rakendusüksus rõhutab täiendavalt, et taotluses võetud lubadus rajada staadion, mis võimaldab korraldada Eesti ja rahvusvahelise tasandi kergejõustikuvõistlusi ning vastab IAAF/WA IV taseme nõuetele, ei olnud taotluses kõrvalise tähendusega kirjeldus, vaid projekti rahastamise sisuline eeltingimus. Nimetatud kvaliteeditase kandis projekti maakondliku mõju, regionaalarengulise lisandväärtuse ja rahastamiskõlblikkuse põhjendust. Seetõttu ei saa selle lubaduse täitmata jätmist käsitleda vähese tähtsusega kõrvalekaladena, vaid asjaoluna, mis puudutab otseselt toetuse andmise materiaaloiguslikke eeldusi.

17. Rakendusüksus arvestab samuti, et toetusmeetme rakendamisel tuleb tagada taotlejate võrdne kohtlemine ning rahastamisotsuste läbipaistvus. Kui taotluses määrava kaaluga lubaduste mittetäitmine jääks asjakohase finantskorrektsioonita, looks see põhjendamatult eelise toetuse saajale võrreldes nende taotlejatega, kes kavandavad ja viivad projekti ellu täpselt esitatud tingimustel. Selline tulemus oleks vastuolus hea halduse, võrdse kohtlemise ja toetuste sihipärase kasutamise põhimõtetega.

⁷ Tallinna Halduskohus 08.08.2013 otsus haldusasjas nr 3-12-1907, punkt 19.

⁸ Redaktsioon kehtiv kuni 19.03.2023, <https://www.riigiteataja.ee/et/akt/114042022003>

18. Rakendusüksuse hinnangul ei ole tuvastatud puuduste näol tegemist üksikute tehniliste defektidega, mida saaks käsitada ehitusprotsessis tavapärase kõrvalekalletena. Erakorralisest auditist ja EKL märgukirjadest nähtub, et puudused on sellise ulatuse ja laadiga, mis välistavad rajatise vastavuse terviklahendusena sellele funktsioonile, mille saavutamist toetuse saaja taotluses lubas. Seega on kahjustatud projekti terviklikkus, mitte pelgalt selle üksik element.

19. Avaliku vahendi eesmärgipärase ja tõhusa kasutamise põhimõttest tuleneb, et abikõlblikuks saab lugeda üksnes sellise kulu, mis teenib taotluse rahuldamise otsuses heaks kiidetud tulemust. Kuivõrd valminud rajatis ei võimalda saavutada seda kvaliteeditaset ega kasutusotstarvet, milleks toetus anti, esineb oluline ja õiguslikult relevantne ebakõla kulutatud vahendite ning saavutatud tulemuse vahel. Ainuüksi asjaolu, et rajatis on piiratud ulatuses kasutatav kohaliku sporditaristuna, ei kõrvalda rikkumist ega muuda toetuse kasutamist täiel määral eesmärgipäraseks.

20. 27.01.2026. a Kose Vallavalitsuse istungil tehti otsus, et Kose Gümnaasiumi staadioni hädavajalikud tööd tuleb teostada ajavahemikul aprill–juuni 2026. Tööde lõpptähtjaks on määratud 01.07.2026. Hankeplaani järgi on Kose Gümnaasiumi staadioni hädavajalike tööde eelarveks kinnitatud 22 000 eurot (ohutusala välisringile (v.a. peasirge) vana asfaldi freesimine ja uue kihi lisamine 17 000 eurot, torupiire põhjasektorisse 5000 eurot). Väikehanke korraldamise eeldatavaks ajaks on märgitud „märts.2026“. Väikehanke „Kose Gümnaasiumi staadioni turvaalade asfalteerimine, osalise torupiirde ehitamine ja jalgpalliväljakule täiendava sademeveedrenaazi rajamine“⁹ kutse on aprill 2026 seisuga toetuse saaja kodulehel avalikustatud (tööde tähtaeg s.h. teostusdokumentatsioon 06.07.2026).

KORREKTSIOONIMÄÄR 10%

21. Rakendusüksus võttis proportsionaalsuse ja seeläbi finantskorrektsiooni summa leidmisel aluseks meetme määruse § 24 lg 4, kui toetuse tagasinõudmise otsuse tegemisel ei ole võimalik kohustuse või nõude täitmata jätmise laadist tulenevalt selle rahalise mõju suurust hinnata, kuid esineb põhjendatud oht, et täitmata jätmine on toonud kaasa rahalise mõju, vähendatakse toetust sõltuvalt rikkumise raskusest 2, 5, 10, 25 või 100 protsenti tegevusele eraldatud toetusest sõltuvalt asjaolude mõjust kulu abikõlblikkusele, välja arvatud juhul, kui käesolevas paragrahvis on sätestatud teisiti. Samuti arvestab rakendusüksus, et taotluse rahuldamise otsuse punktide 8.1 ja 8.2 kohaselt tuli toetuse saajal tagada projekti elluviimine mh vastavalt taotluses esitatud projekti eelarvele ja tegevusplaanile ning saavutada iga toetatava tegevuse väljundnäitaja koos sihttasemega.

Kuna saavutamata väljundnäitaja (100%-75%) mõju ulatuse puhul ei ole täpset rikkumise summat võimalik hinnata, siis kõigi alljärgnevate põhjenduste läbi leiab rakendusüksus, et proportsionaalne on rakendada 10%-list korrektsooni määra.

22. Projekti abikõlblikku perioodi jooksul on projekti tegevuste ellu viimiseks toetuse saaja kasutanud 100% kinnitatud abikõlbliku kogukulu, kuid projekti lõpparuande kohaselt on tegevuste väljundnäitajad saavutatud 75% ulatuses. Kuna toetust on antud tegevuste ja kulude katteks, et nende koosmõjus saavutatakse projektis seatud näitajad, ei saa toetuse saaja eeldada, et projekti taotluse rahuldamise otsusega kinnitatud eelarve on sellisel juhul täies ulatuses abikõlblik.

⁹ <https://www.kosevald.ee/hanked#vaikehanke-kose-gum>

23. Erakorraline audit tõi välja, et puuduste kõrvaldamine on vajalik, et viia staadion vastavusse WA nõuetega. Ilma ümberehitusteta ei ole võimalik, et staadion vastaks WA nõuetele ning selleks, et viia staadion vastavusse on vaja teostada kõik ümberehitused, mille hinnanguline maksumus on 0,5-0,6 mln eurot (mis on ligi 57% projekti maksumusest). Rakendusüksus arvestab erakorralise auditi tähelepanekuga ning leiab, et korrektsiooni määr saavutamata väljundnäitajate eest ei saa olla 10%-st väiksem (nt 2-5%).

24. Kuna hindamiskomisjon võttis taotluse menetlemisel arvesse, et projekti tulemusel valmib staadion, kus peetakse Eesti ja rahvusvahelisi võistlusi (IAAF-i standardile IV alusel), siis ei saa väita, et hindamiskomisjon oleks teinud sama otsuse, kui toetuse saaja ei oleks lubanud projekti raames ehitada staadionit, millel võimalus rahvusvahelisi võistlusi pidada. Samuti ei oleks hinnatud vastavaks taotluses toodud projekti kogumaksumuse summat 889 304,79 eurot, kui projekti tegevused ei oleks hõlmanud staadioni valmidust pidada rahvusvahelisi võistlusi. Projekti lisaväärtus (sh sporditurismi areng ja rahvusvaheline nähtavus) ei ole realiseerunud, mis vähendab projekti mõju regionaalarengu eesmärkide saavutamisele.

25. Projektis planeeritud töö, kus olemasolevatele jooksuradadele lisatakse juurde kaks jooksurada, mis vastab WA-i standardile IV ei ole projekti lõpuks saavutatud, mida kinnitab asjaolu, et staadionile ei ole väljastatud vastavat sertifikaati. Toetuse saajaga peetud kirjavahetusest tuleb välja, et toetuse saaja tegeleb sertifikaadi saamise eesmärgil, kuid finantskorrektsiooni tegemise hetkeks ei ole esitaud kindlat lahendit, mis garanteeriks sertifikaadi saamist.

26. Rakendusüksus leiab täiendavalt, et 10% korrektsioonimäära kasuks räägib rikkumise selge välditavus. Vaidlusalused puudused ei tulenenud vääramatust jõust, õigusruumi ettenägematust muutumisest ega kolmandate isikute kontrollimatust tegevusest, vaid asjaoludest, mis paiknesid toetuse saaja otseses mõjusfääris – eeskätt lähteülesande määratlemises, hanketingimuste kujundamises, projekteerimise ja ehitustööde juhtimises ning töö vastuvõtmise korraldamises.

27. Samuti tuleb korrektsioonimäära määramisel arvestada, et toetuse saaja ei taganud taotluses võetud kohustuste ülekandmist kogu täitmise ahelasse. Kui taotluses kirjeldatud nõuded ei ole hankedokumentides ega lepingulistest kohustustest piisavalt konkretiseeritud, ei saa toetuse saaja hiljem tugineda sellele, nagu oleks nõuetele mittevastav tulemus tekkinud temast sõltumatult. Vastutus toetuse tingimustele vastava tulemuse saavutamise eest lasub haldusakti adressaadina toetuse saajal.

28. Rikkumise kaalu suurendab asjaolu, et projekti tegelik kasutus erineb sisuliselt taotluses kavandatud kasutusotstarbest. Kuigi staadion teenib jätkuvalt kohalikke treening- ja võistlusvajadusi, ei täida see seda funktsiooni, millel põhines projekti regionaalne lisandväärtus ehk valmidust võõrustada Eesti ja rahvusvahelise tasandi kergejõustikuvõistlusi. Seetõttu ei ole põhjendatud käsitada rikkumist marginaalsena ega kohaldada üksnes 2–5% korrektsioonimäära.

29. Meetme määrus näeb ette, et projektis on Harjumaa puhul vähemalt viie omavalitsuse mõju ulatus. Lõpparuandes esitatud andmete põhjal on teada, et meetme tingimus on saavutatud ja Kose Gümnaasiumi staadion on vähemalt viie omavalitsuse mõju ulatuses. Peale hädavajalike tööde, mis olid juba niigi projektis ette nähtud, teostamist (01.07.2026) staadioni kasutustingimused ja turvalisus ainult paranevad. Sellest lähtuvalt leiab rakendusüksus, et ei ole põhjendatud rakendada 25%-st suuremat korrektsiooni määra.

30. Samas ei ole rakendusüksuse hinnangul põhjendatud 25% korrektsioonimäära kohaldamine, sest projekt ei ole tervikuna nurjunud: rajatis on valminud, kasutusluba on väljastatud ning staadionil on säilinud reaalne kasutusväärtus kohaliku ja osaliselt regionaalse sporditaristuna. Seega on 10% korrektsioonimäär kohtuvaidluse perspektiivist tasakaalustatud meede, mis ühelt poolt kajastab rikkumise sisulist raskust ja toetuse saaja hoolsuskohustuse rikkumist, kuid teiselt poolt arvestab, et osa projekti väljundist ja avalikust väärtusest on siiski realiseerunud.

31. Madalama, 2–5% korrektsioonimäära kohaldamine ei oleks proportsionaalne ka põhjusel, et realiseerumata on jäänud märkimisväärne osa projekti eeldatud lisaväärtusest – sporditurismi kasv, rahvusvaheline nähtavus, maakondliku konkurentsivõime tugevdamine ning taristu kasutamine kõrgema taseme võistluste toimumiskohana. Need mõjud ei olnud taotluses pelgalt deklaratiivsed eesmärgid, vaid moodustasid projekti rahastamise põhjenduse tuuma.

32. Samuti toob rakendusüksus välja, et Euroopa Kohtu praktikaga on otseses vastuolus ka toetuse saaja poolt viidatud Riigikohtu väide, et finantskorrektsioon on olemuselt sanktsioon. Euroopa Kohtu otsuse nr C-743/18 punktis 64 on Euroopa Kohus väljendanud selgesõnalist seisukohta, et eeskirjade eiramise tõttu alusetult saadud soodustuse tagastamise kohustus ei ole mitte sanktsioon, vaid lihtsalt selle tagajärg, et on tuvastatud, et ei ole järgitud liidu õigusnormide kohaseid soodustuse saamise tingimusi, mistõttu on saadud soodustus alusetu. Lisaks on Euroopa kohus selgel seisukohal, et Euroopa Liidu vahendeid ei või kasutada ettevõtmisteks, mille raames on rikutud riigihangete reegleid (vt Euroopa Kohtu otsus nr C-465/10 p-d 55–58). Nimetatud vastuolud siseriikliku ja Euroopa Kohtu praktika vahel andnud toetuse saajatele eksliku signaali justkui finantskorrektsiooni otsuseid pole valdavatel juhtudel põhjendatud teha.

33. Rakendusüksus on seisukohal, et kuivõrd toetuse saaja ei viinud projekti perioodil 100%-liselt ellu tegevust „Kose staadioni rekonstrueerimine ja laiendamine“, mistõttu ei ole toetuse saaja täitnud ka kohustust saavutada antud tegevusega seotud tulemusnäitajat, siis on põhjendatud ja proportsionaalne vähendada 10% võrra tegevuse „Kose staadioni rekonstrueerimine ja laiendamine“ esitatud abikõlblikke kulusid.

RIKKUMISE SUMMA JA EELARVE VÄHENDAMINE

34. Toetuse saaja on projekti tegevuse nr 4 „Kose staadioni rekonstrueerimine ja laiendamine“ raames kajastanud hanke nr 262560 alusel tekkinud abikõlblikku kulu KD-des nr 1, 2, 6, 7 ja 8 kokku summas 889 304,79 eurot. Lähtuvalt antud otsuse punktist 33 loeb rakendusüksus hankega nr 262560 seotud kuludest abikõlbmatuks 88 930,47 eurot, sellest toetus 53 091,90 eurot ja omafinantseering 35 838,57 eurot.

35. Vastavalt haldusmenetluse seaduse § 64 lõikele 1 ja § 69 lõikele 1 väheneb projekti eelarve vähendatava toetuse ja omafinantseeringu ulatuses vastavalt taotluse rahuldamise otsuses kehtivale proportsioonile (TRO nr 11.2.28/24/618), mistõttu muudab rakendusüksus projekti taotluse rahuldamise otsust ning vähendab mitteabikõlbliku summa ulatuses projekti eelarvet.

ÄRAKUULAMINE

36. Vastavalt haldusmenetluse seaduse § 40 lõikele 1 saatis rakendusüksus 24.04.2026 käesoleva otsuse eelnõu toetuse saajale kommenteerimiseks. Toetuse saaja 08.05.2026 esitatud arvamuse põhjal on otsuse punkte täiendatud ja täiendavalt osalise tagasinõudmise 10%-lise korrektsiooni määra põhjendatud.

VAIDLUSTAMINE

37.Otsuse peale on õigus esitada vaie rakendusüksusele 30 päeva jooksul, arvates päevast, mil isik sai või oleks pidanud otsusest teada saama (meetme määrus § 28 ja haldusmenetluse seaduse § 75).

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiina Sams
toetuste rakendamise osakonna juhataja

Koostaja: Raili Kadak
5699 1967
Raili.Kadak@rtk.ee